

Het college van burgemeester en wethouders van Roosendaal,

Gelet op hoofdstuk 4 van de Algemene wet bestuursrecht, de Wet werk en bijstand, het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen, de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werknemers, de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen, de Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen, de Wet inburgering, de Wet maatschappelijke ondersteuning, de Verordening leerlingenvervoer en de Wet op de lijkbezorging,

BESLUIT:

vast te stellen de

Beleidsregel bestuursrechtelijke geldschulden en boeten sociale zekerheid

INLEIDING

Met de inwerkingtreding van de 4^e tranche Algemene wet bestuursrecht (Awb), is er in de Awb (=hoofdstuk 4, titel 4.4) een algemene regeling opgenomen met betrekking tot bestuursrechtelijke geldschulden.

De regeling is niet alleen van toepassing op vorderingen die de overheid op de burger heeft, maar geldt ook voor vorderingen van de burger op de overheid.

In titel 4.4 van de Awb staan bepalingen over:

- de vaststelling en inhoud van de verplichting tot betaling;
- verzuim om te betalen en wettelijke rente;
- verjaring van vorderingen en
- aanmaning en invordering bij dwangbevel.

Tegelijk met de inwerkingtreding van de 4^e tranche Awb zijn ook een groot aantal bijzondere wetten gewijzigd en zijn de daarin opgenomen bepalingen over geldschulden of vervallen of aangepast aan de Awb.

Deze beleidsregel bevat bepalingen voor de navolgende (wetgevings-)producten:

- bijstandsverlening, incl. bijzondere bijstand, o.g.v. de Wet werk en bijstand (Wwb);
- bijstandsverlening o.g.v. het Besluit Bijstandsverlening zelfstandigen (Bbz);
- uitkering o.g.v. de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (loaw);
- uitkering o.g.v. de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (loaz);
- gemeentelijke tegemoetkoming o.g.v. de Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen (Wko);
- de eigen bijdrage en bestuurlijke boete o.g.v. de Wet inburgering (Wi);
- voorzieningen o.g.v. de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo);
- gemaakte kosten van leerlingenvervoer o.g.v. de Verordening leerlingenvervoer;
- gemaakte kosten o.g.v. hoofdstuk II, paragraaf § 5 – Overheidszorg, van de Wet op de lijkbezorging.

BEGRIPSBEPALINGEN

- a) Bestuursrechtelijke geldschuld: de verplichting tot betaling van een geldsom van de burger aan de gemeente waarop titel 4.4. van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing is, waaronder mede wordt verstaan:
- een besluit tot terugvordering (incl. als geldlening verstrekte (bijzondere) bijstand) en verhaal als bedoeld in de paragrafen 6.4 en 6.5. van de Wwb;
 - een besluit tot terugvordering als bedoeld in hoofdstuk VI van het Bbz (zowel periodieke uitkering als bedrijfskrediet);
 - een besluit tot terugvordering als bedoeld in paragraaf 5 van de loaw en loaz;
 - een besluit tot terugvordering als bedoeld in afdeling 2, paragraaf 6 van de Wko;
 - een besluit als bedoeld in hoofdstuk 5 (=oplegging eigen bijdrage) of hoofdstuk 6 (=boeteoplegging) van de Wi voor burgers die onder de oude regeling (=t/m 2012) vielen;

- een besluit als bedoeld in art. 36 van de gemeentelijke Wmo-verordening;
 - een besluit als bedoeld in artikelen 6, 23 en 24 van de gemeentelijke Verordening leerlingenvervoer;
 - een besluit tot verhaal als bedoeld in art. 22 van de Wet op de lijkbezorging.
- b) Bestuurlijke boete als bedoeld in art. 18a Wwb en art. 20-a IOAW-IOAZ
- c) gezamenlijke huishouding: een gezamenlijke huishouding als bedoeld in art. 3 van de Wwb;
- d) schuldenaar: degene(n) aan wie een bestuursrechtelijke geldschuld is opgelegd.

BELEIDSKEUZES

Zowel de Algemene wet bestuursrecht als de diverse bijzondere wetten die door binnen het sociaal domein worden uitgevoerd kennen een aantal bepalingen die algemeen geldend zijn en waaraan elk bestuursorgaan gebonden is. Dit laat onverlet dat de gemeente op een aantal aspecten nog autonomie behoudt en eigen keuzes moet maken om tot een samenhangend en sluitend beleid te komen met betrekking tot de oplegging en incasso van bestuursrechtelijke geldschulden en boeten. Onderstaand zijn deze keuzes benoemd en verder geconcretiseerd.

1. Is oplegging en incasso van bestuursrechtelijke geldschulden en boeten een verplichting of een bevoegdheid van de gemeente?

A. Bestuurlijke boete:

Sinds 01 jan 2013 (tijdstip inwerkingtreding Wet aanscherping handhaving en sanctiebeleid SZW-wetgeving) is in de WWB (art. 18-a) en IOAW-IOAZ (art. 20-a) de verplichting opgenomen om bij schending van de informatieplicht een bestuurlijke boete op te leggen. Aandachtspunt: met verwijzing naar de Memorie van Toelichting Vierde tranche Awb, art. 5.4.2.5.(=huidige art. 5:52 Awb) wordt opgemerkt dat de oplegging van een boete tevens een bestuursrechtelijke geldschuld creëert, zodat de beschikking tevens moet voldoen aan de eisen genoemd in artikel 4.4.1.2, tweede lid van het wetsvoorstel (=huidige art. 4: 86 Awb).

B. Terugvordering:

Gemeentelijke verplichting:

Bij terugvordering van een bestuursrechtelijke geldschuld o.g.v. de hierna genoemde wetten/regelingen is geen sprake van een discretionaire bevoegdheid van de gemeente maar van een gebonden bevoegdheid. Dit betekent dat indien is voldaan aan de wettelijke voorwaarden voor de uitoefening van die bevoegdheid de gemeente gehouden is om tot terugvordering over te gaan:

- Ingaande 01 jan. 2013 is in de WWB (art. 58 lid 1) en IOAW-IOAZ (art. 25 lid 1) de verplichting opgenomen om bij schending van de informatieplicht met teveel of ten onrechte verstrekte bijstand/uitkering tot gevolg, die bijstand/uitkering terug te vorderen;
- Wet inburgering kent een 2-tal soorten bestuursrechtelijke geldschulden op de burger t.w.
 - de eigen bijdrage o.g.v. art. 23 Wi (=van toepassing op opgelegde bijdragen vóór 01 jan. 2013);
 - opgelegde boeten Wi bij verplichte inburgering;
- Besluit Bijstandsverlening zelfstandigen: o.g.v. art. 44 Bbz moet de gemeente een verstrekte geldlening of de uitkering die ten onrechte of tot een te hoog bedrag is verleend terugvorderen;

Gemeentelijke bevoegdheid:

In de Wwb (art. 58 lid 2 (=incl. bijzondere bijstand)), loaw - loaz (art. 25 lid 2), Wko en de Wet op de lijkbezorging kent de betreffende wet aan de gemeente de bevoegdheid toe om wel of niet tot terugvordering van wat teveel of ten onrechte, of als geldlening is verstrekt, dan wel tot het opleggen van een onderhoudsbijdrage, over te gaan.

Bij de Wmo en het leerlingenvervoer is deze bevoegdheid zelfs niet geënt op de wet zelf, maar op de betreffende gemeentelijke verordeningen.

Voor al deze regelingen/producten geldt uiteraard wel dat de betreffende burger een beroep heeft gedaan op financiële ondersteuning van de overheid die bij nader inzien geheel of gedeeltelijk onterecht is gebleken of die in leningsvorm is verstrekt.

Omdat:

- het de besteding van overheidsmiddelen betreft die (macro gezien) uiteindelijk door de burgers (=de belastingbetaler) gefinancierd moeten worden en
- het sociale zekerheidsstelsel voor een belangrijk deel is gebouwd op de solidariteitsgedachte, is het alleszins reëel dat de gemeente bij teveel verstrekte publiek-rechtelijke uitkeringen en verstrekkingen de bevoegdheid tot terugvordering en verhaal ook zoveel mogelijk daadwerkelijk benut.

Vanwege het feit dat bij een bestuursrechtelijke geldschuld o.g.v. de:

- Wet werk en bijstand (=verhaal o.g.v. paragraaf 6.5)
- Wet op de lijkbezorging;
- Wet inburgering, betreft alleen het onderdeel bestuurlijke boete;
- gemeentelijke verordening Wmo en leerlingenvervoer,

de gemeente niet beschikt over een bij wet toegekende bevoegdheid tot uitvaardiging van een dwangbevel (=executoriale titel tot beslag), dient de gemeente extra activiteiten te ontplooiën om tot (dwang)incasso te komen als het niet mogelijk blijkt om via een z.g. minnelijke regeling de geldschuld te innen. De gemeente moet dan eerst d.m.v. een civiele procedure bij de rechter (bij vorderingsbedrag tot € 25.000,- de kantonrechter (Bergen op Zoom), daarboven de rechtbank (Breda)) trachten om de geldschuld toegewezen te krijgen. Aan zo'n civiele procedure zijn altijd kosten (=griffierecht) verbonden. Bij een kantongerechtprocedure lopen deze, afhankelijk van de hoogte van de vordering, uiteen van € 71,- tot € 426,-. Daarnaast dient rekening te worden gehouden met de kosten van de (ambtelijke) uitvoering. Bij een kantongerechtprocedure kan een eenvoudige dagvaardingsprocedure worden gevolgd zonder verplichte procureurstelling. Advocaatkosten zijn dus niet aan de orde. Ervaring leert dat elke procedure een tijdsinzet van circa acht uur vraagt. Rekeninghoudend met het geldende afdelingsuurtarief (circa € 80,- p/u) betekent dit een kostenpost van circa € 640,-. De totale kosten van een kantongerechtprocedure komen daarmee al snel uit op € 700,-. Bij een rechtbankprocedure vallen de kosten aanzienlijk hoger uit. Rekening dient te worden gehouden met griffierecht met een minimum van € 842,- en een maximum van € 1474,-. Daarnaast is in dergelijke gevallen een procedure met procureurstelling noodzakelijk. De hieraan verbonden kosten bedragen bij een eenvoudige zaak: € 3.500,- tot € 4.000,- en kunnen bij een gecompliceerde zaak wel oplopen naar € 10.000,-. Hier bovenop komen dan nog de kosten van ambtelijke ondersteuning van circa € 640,-. Als de rechter ten gunste van de gemeente vonnis wijst, dient eerst afgewacht te worden of de schuldenaar vervolgens de geldschuld gaat terugbetalen. Blijft de schuldenaar in verzuim, dan dient deze gemaand te worden. Als ook dan de schuldenaar nalatig blijft om te betalen, dan kan de gemeente als laatste redmiddel de gerechtsdeurwaarder verzoeken om d.m.v. de betekening van een dwangbevel tot executoriaal beslag over te gaan. Het moge duidelijk zijn dat al deze extra activiteiten bijkomende kosten met zich meebrengen. Al deze bijkomende kosten nopen tot een goede kosten-batenafweging voordat besloten wordt om daadwerkelijk een civielrechtelijke procedure te starten.

Naast deze financiële afweging dient echter ook gekeken te worden naar:

- het algemeen belang (terugvordering van gemeenschapsgeld) versus het individueel belang (niet terugvorderen);
- het eventueel afzien van de oplegging van een bestuursrechtelijke geldschuld wegens dringende redenen (zie beleidsregel 3);
- het feit of een procedure op principiële gronden gevoerd moet worden, terwijl dit o.g.v. een financiële afweging niet rendabel is; Dit kan zich voordoen in de situatie dat niet invorderen van een bestuursrechtelijke geldschuld precedentwerking geeft naar andere belanghebbenden.
- of de geldschuld niet te wijten is aan een onjuiste beoordeling/fouten van de gemeente, tenzij de schuldenaar op voorhand redelijkerwijs kon weten dat een (financiële) voorziening ten onrechte of tot een te hoog bedrag werd toegekend.

Aandachtspunt:

Als wordt besloten om een civiele procedure te starten dient bij het indienen van het verzoekschrift ook op het volgende gelet te worden. Naast de vordering tot nakoming van terugbetaling, dient in het verzoekschrift te worden gevorderd dat, indien de gemeente

buitengerechtelijke incassokosten moet maken wegens niet-nakoming van de terugbetalingsverplichting, deze kosten voor rekening van belanghebbende komen. De proceskosten dienen eveneens gevorderd te worden.

Gelet op het vorenvermelde wordt met verwijzing naar beleidsregel 4 (doelmatigheidsredenen; zie pag. 5) voor de op pag. 2 onder paragraaf: "Gemeentelijke bevoegdheid" genoemde wetten/regelingen de navolgende gedragslijn gehanteerd:

- bij een geldschuld tot het bedrag genoemd in de "Regeling terugvordering geringe bedragen" (Circulaire 'Kruimelbedragen' van 11 december 1997, Stcrt 1997 nr.250), [normbedrag voor 2013: € 113,-]: geen enkele actie te ondernemen;
- bij een geldschuld van normbedrag genoemd in de "Regeling terugvordering geringe bedragen" [voor 2013: € 113,-] tot € 750,-: niet over te gaan tot het voeren van een gerechtelijke procedure maar wel te trachten om d.m.v. een minnelijk traject tot invordering te komen;
- bij een geldschuld hoger dan € 750,-: eerst te trachten om in minnelijke regeling te treffen en als dat niet lukt of deze wordt niet nagekomen, dan een nadere afweging te maken of het voeren van een gerechtelijke procedure een verantwoord middel is om tot incasso te kunnen komen.

Zes maandenjurisprudentie van de Centrale Raad van Beroep:

Het feit dat terugvordering van in de Wwb onder art. 58 lid 2 genoemde gevallen een bevoegdheid is en geen plicht, betekent dat bij de uitoefening van deze bevoegdheid rekening moet worden gehouden met algemene rechtsbeginselen. In dat kader heeft de Centrale Raad van Beroep de zogenaamde 'zes maandenjurisprudentie' geformuleerd. (zie bijv. LJN: BI2112, CRvB, 08/424 Wwb d.d. 21-04-2009).

De door de Centrale Raad van beroep ontwikkelde zes maandenjurisprudentie houdt in dat de bevoegdheid van een bestuursorgaan om onverschuldigd betaalde publiekrechtelijke uitkeringen terug te vorderen in tijd wordt beperkt indien niet adequaat wordt gereageerd op signalen van een betrokkene waaruit kan worden afgeleid dat te veel of ten onrechte uitkering wordt verstrekt.

Onder een signaal dient in dit verband te worden verstaan relevante informatie van de belanghebbende, waaruit concreet kan worden afgeleid dat er sprake is van een fout op grond waarvan het bestuursorgaan actie dient te ondernemen. Na een dergelijk signaal heeft het bestuursorgaan nog zes maanden om daarop actie te ondernemen.

Over de periode gelegen na die zes maanden kan dan geen gebruik meer worden gemaakt van de bevoegdheid tot terugvorderen zonder in strijd te komen met het zorgvuldigheidsbeginsel.

Beleidsregel 1 – bevoegdheid tot oplegging van bestuursrechtelijke geldschulden:

1. Daar waar bij of krachtens de Awb en de bijzondere wetten: Wwb (incl. bijzondere bijstand), loaw, loaz, Wko, Wet op de lijkbezorging, Wmo en het leerlingenvervoer (wettelijk gezien) sprake is van een gemeentelijk bevoegdheid om bestuursrechtelijke geldschulden terug te vorderen, wordt van die bevoegdheid gebruik gemaakt, behoudens de onder 2 en 3 genoemde uitzonderingen.

2. Van het opleggen van een bestuursrechtelijke geldschuld wordt afgezien voor zover die een langer periode betreft dan 6 maanden en de vordering zijn ontstaansgrond vindt in het feit dat de betrokken burger de gemeente tijdig en juist heeft geïnformeerd over een wijziging in diens persoonlijke –en/of financiële omstandigheden welk signaal noopte tot aanpassing van de toegekende publiekrechtelijke uitkering of financiële verstrekking en die mutatie wordt door eigen toedoen van de gemeente niet of pas op een veel te laat tijdstip uitgevoerd.

3. Indien de geldschuld alléén via executoriaal beslag kan worden ingevorderd en de gemeente dient ter verkrijging van een executoriale titel een civiele procedure te voeren, wordt daartoe slechts overgegaan als de geldschuld hoger is dan € 750,- en een doordachte afweging heeft plaatsgevonden of het zinvol en/of nodig is om dat instrument in te zetten.

2. Moet de gemeente afzien van de oplegging van een bestuursrechtelijke geldschuld wegens onverschuldigde betaling anderszins?

Hiervan kan sprake zijn als de geldschuld is ontstaan buiten toedoen van de belanghebbende en hem hiervan geen enkel verwijt kan worden gemaakt. In dat geval moet wel aannemelijk zijn dat de belanghebbende redelijkerwijs niet kon weten dat hij ten onrechte een beroep op de regeling deed.

Beleidsregel 2 – onverschuldigde betaling anderszins:

Ingeval van onverschuldigde betaling anderszins kan geheel of ten dele van oplegging van een bestuursrechtelijke geldschuld worden afgezien als:
de geldschuld buiten toedoen van de belanghebbende is ontstaan;
hem van het ontstaan van die geldschuld geen enkel verwijt kan worden gemaakt en
het aannemelijk is dat belanghebbende redelijkerwijs niet kon weten dat hij ten onrechte een beroep op de wet/regeling deed.

3. Moet de gemeente afzien van de oplegging van een bestuursrechtelijke boete of terugvordering wegens dringende redenen?

Onder 1 is al aangegeven dat de oplegging van;
- een bestuursrechtelijke boete o.g.v. de Wwb- loaw / loaz en Wi en
- terugvordering van een bestuurlijke geldschuld tengevolge van:
- schending informatieplicht bij: Wwb- loaw-loaz;
- eigen bijdrage Wi;
- uitkering of geldlening Bbz,

wettelijk verplicht zijn. In het verlengde van deze wettelijke plicht kennen die regelingen een formele bepaling dat bij dringende redenen geheel of ten dele kan worden afgezien van terugvordering.

Bij terugvordering op grond van de Wwb (art. 58 lid 2 (incl. bijzondere bijstand)), loaw-loaz (art. 25 lid 2) Wko, Wet op de lijkbezorging, Wmo en leerlingenvervoer heeft de gemeente de vrije keuze om wel of niet tot oplegging van een bestuursrechtelijke geldschuld over te gaan. Omdat de gemeente hier dus een vrije keuzemogelijkheid heeft, kennen die regelingen dan ook géén formele bepaling over dringende redenen.

Gelet op het bepaalde in beleidsregel 1, zal in praktische zin echter ook bij deze regelingen dezelfde afweging moeten worden gemaakt.

Vraag die rijst is wanneer is sprake van dringende redenen?.

Blijkens de Memorie van Toelichting op de Wet aanscherping en handhaving en sanctiebeleid SZW-wetgeving die per 01 jan 2013 de bestuursrechtelijke boete en de verplichte terugvordering van teveel of ten onrechte verstrekte uitkering bij schending informatieplicht opnieuw invoert in de WWB-IOAW-IOAZ, dient deze regel slechts toegepast te worden als door de verrekening van de bestuursrechtelijke boete over de beslagvrije voet voor met name de (mede)belanghebbende onaanvaardbare consequenties zouden optreden.

Uit het woord «dringend» blijkt dat er iets bijzonders en uitzonderlijks aan de hand moet zijn, wil een afwijking gerechtvaardigd zijn.

Uitsluitend vanwege het feit dat het de (mede) belanghebbende minderjarige gezinsleden ontbreekt aan de noodzakelijke middelen om in het bestaan te voorzien, kan nog niet worden gesproken van dringende redenen zoals hier bedoeld. Vast dient te staan dat sprake is van incidentele gevallen en dat de behoeftige omstandigheden waarin de (mede)belanghebbende minderjarige gezinsleden verkeren op geen enkele andere wijze zijn te verhelpen, zodat afzien van de verrekening in deze vorm volstrekt onvermijdelijk is.

Dat het betrokkene of medebelanghebbenden (minderjarige gezinsleden) door de verrekening aan middelen ontbreekt om in het bestaan te voorzien, is op zich geen voldoende voorwaarde om te kunnen spreken van dringende redenen zoals in dit artikellid bedoeld.

Voor terugvordering van een bestuursrechtelijke geldschuld anderszins geldt dat indien de oplegging van een bestuursrechtelijke geldschuld te ernstige gevolgen of onaanvaardbare

consequenties voor de belanghebbende of de gezinssituatie heeft, sprake is van dringende redenen waarbij toepassing van dit artikel kan worden overwogen. Toepassing van deze bepaling kan dan alleen in zeer incidentele gevallen plaatsvinden waarbij anders een noodsituatie of een levensbedreigende omstandigheid zou ontstaan. Deze moet gebaseerd worden op een individuele afweging van alle relevante omstandigheden waarbij beoordeeld moet worden of de op te leggen geldschuld ernstige of onaanvaardbare gevolgen heeft voor het fysieke of geestelijke welzijn van de belanghebbende. Uit jurisprudentie op het gebied van terugvordering blijkt dat niet altijd sprake hoefde te zijn van een acute noodsituatie of van levensbedreigende omstandigheden, maar dat ook liquiditeitsproblemen sec een aanleiding tot toepassing van dringende reden kon zijn. De overige in deze notitie opgenomen beleidsregels op het gebied van kwietschelding evenals de toepassing van de beslagvrije voet bieden echter in beginsel voldoende bescherming en mogelijkheden om op basis van de financiële omstandigheden af te zien van verdere incasso van de bestuursrechtelijke geldschuld. In de praktijk zal hier dan ook niet snel toepassing aan gegeven (kunnen) worden, maar is de beleidsregel om van deze bevoegdheid gebruik te maken meer opgenomen om in het kader van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur de beoordeling mogelijk te maken.

Beleidsregel 3 – afzien van oplegging bestuurlijke boete en/of terugvordering wegens dringende redenen:

Van dringende redenen om geheel of ten dele van oplegging van een bestuurlijke boete en/of bestuursrechtelijke geldschuld te kunnen afzien, is slechts sprake als zeer bijzondere omstandigheden daartoe aanleiding geven en de op te leggen bestuurlijke boete en/of geldschuld onaanvaardbare gevolgen heeft voor de (mede)belanghebbende(n) die op geen enkele andere wijze te verhelpen zijn. .

4. Moet de gemeente afzien van oplegging van een bestuursrechtelijke geldschuld wegens doelmatigheidsredenen?

In de praktijk kan het voorkomen dat de geldschuld dermate laag is dat de daarmee gemoeid zijnde invorderingskosten dermate hoog zijn dat deze niet meer in juiste verhouding staan met de geldschuld zelf.

Voor een aantal sociale zekerheidswetten die door het UWV en de SVB worden, geldt een wettelijke regeling. In de z.g. "Regeling terugvordering geringe bedragen" (Circulaire "Kruimelbedragen" van 11 december 1997, Stcrt 1997 nr.250) is bepaald dat het UWV en de SVB van terugvordering kunnen afzien wanneer de vordering niet hoger is dan € 113,- op jaarbasis [=norm voor 2013]. Deze landelijke regeling is een uitvloeisel van de financiële verhouding Rijk – UWV / SVB waarbij het grootste deel van de uitkeringskosten ten laste van het Rijk komen.

Omdat er bij de gemeentelijke producten: Wwb (incl. bijzondere bijstand en Bbz), loaw-loaz Wko, Wet op de lijkbezorging, Wmo en leerlingenvervoer een geheel andere financieringsstructuur van toepassing is, heeft de gemeente de volledige vrijheid om wegens doelmatigheidsredenen van de oplegging van een bestuursrechtelijke geldschuld af te zien.

Zonder afbreuk te doen aan het uitgangspunt dat wat teveel is verstrekt, moet worden terugbetaald, zal, mits wordt besloten tot oplegging van een bestuursrechtelijke geldschuld, er een feitelijke incasso-inspanning moeten worden geleverd voordat de geldschuld geheel zal zijn voldaan. De kosten van die inspanning moeten natuurlijk wel in verhouding staan tot de geldschuld zelf.

Gelet op het vorenvermelde, wordt bij de oplegging van een bestuursrechtelijke geldschuld de navolgende doelmatigheidsoverweging gemaakt.

Hierbij worden 2 gradaties -gerelateerd aan de hoogte van de vordering- gehanteerd t.w.:

- tot € 113,- (bedrag genoemd in de "Regeling terugvordering geringe bedragen" (Circulaire 'Kruimelbedragen' van 11 december 1997, Stcrt 1997 nr.250, bij periodieke Wwb wordt netto vorderingsbedrag bedoeld –zie beleidsregel 7), wordt geen enkele actie ondernomen, als alleen het gegeven vastleggen in het dossier;

- van € 113,- tot € 150,- (bij periodieke Wwb wordt netto vorderingsbedrag bedoeld –zie beleidsregel 7)), wordt de geldschuld opgelegd, maar afgezien van invordering indien er ten tijde van het primaire (terugvordering)besluit geen mogelijkheid is om deze met de WWB-loaw-loaz-uitkering van de gemeente te verrekenen of via eenvoudig derdenbeslag op een andersoortig inkomen te innen.

Beleidsregel 4 – afzien van oplegging geldschuld o.g.v. doelmatigheidsoverweging:

Van oplegging van een bestuursrechtelijke geldschuld wegens doelmatigheidsredenen wordt, afgezien als de geldschuld:

1. lager is dan € 113,- (bij periodieke Wwb wordt netto vorderingsbedrag bedoeld): in dit geval wordt geen enkele actie ondernomen;
2. (per vordering) hoger is dan € 113,- maar lager dan € 150,- (bij periodieke Wwb wordt netto vorderingsbedrag bedoeld) en er ten tijde van het primaire besluit geen mogelijkheid is om deze te innen via verrekening met Wwb-loaw-loaz-uitkering van de gemeente of via derdenbeslag als bedoeld in art 60 Wwb en art. 20f loaw-loaz;

5. Legt de gemeente bij huwelijk of samenwoning de bestuursrechtelijke geldschuld op aan beide partners (=hoofdelijke aansprakelijkheid)?

In een aantal wetten t.w.: de Wwb (art. 59), loaw – loaz (art. 26) en de Wko (art. 1.38), is de bevoegdheid neergelegd om bij terugvordering van teveel ontvangen gelden ook de gezinsleden 'aan te spreken'.

Voorts is op gemeentelijke niveau in de Verordening leerlingenvervoer (art. 6) bepaald dat terugvordering kan plaatsvinden op de ouders.

Eenzijds kan dat gelden indien de teveel verstrekte gelden in ieder geval aan het gezin zijn verstrekt. Anderzijds is in de Wwb, loaw – loaz en Wko bepaald dat indien de gelden die als gezinsbijstand hadden moeten worden verstrekt maar wat achterwege is gebleven omdat de inlichtingenplicht niet of niet behoorlijk is nagekomen, ook kan worden teruggevorderd van degene met wiens middelen als gevolg van de schending van inlichtingenplicht geen rekening is gehouden.

Noot ten aanzien van oplegging bestuurlijke boete:

De bestuurlijke boete als bedoeld in art. 18a Wwb of art. 20a loaw-loaz wordt opgelegd aan de belanghebbende. In de die wetten is bepaald wie de belanghebbende is.

Beleidsregel 5 – hoofdelijke aansprakelijkheid:

1. Als het een bestuursrechtelijke geldschuld betreft waarop de artikelen: 59 Wwb, 26 loaw – loaz, 1.38 Wko van toepassing is, of een verstrekking betreft o.g.v. de Verordening leerlingenvervoer, wordt deze:
 - a. onverminderd het bepaalde onder beleidsregel nummer 1, aan alle gezinsleden opgelegd;
 - b. mede teruggevorderd van de gezinsleden met wiens middelen bij de financiële verstrekking rekening had moeten worden gehouden als de financiële verstrekking aan de gehuwden/leefeenheid had moeten worden verleend, maar zulks achterwege is gebleven omdat belanghebbende de inlichtingenverplichting, niet of niet behoorlijk is nagekomen.
2. De onder a. en b. genoemde personen zijn hoofdelijk aansprakelijk voor de terugbetaling van de opgelegde bestuursrechtelijke geldschuld.

6. Houdt de gemeente ten tijde van de oplegging van een bestuursrechtelijke geldschuld rekening met een aangevraagde of lopende schuldregeling (hetzij minnelijk traject of formeel traject op grond van de Wet schuldsanering natuurlijke personen (Wsnp).

In de praktijk kan het voorkomen dat de betrokken burger op het moment waarop de gemeente overweegt om een bestuursrechtelijke geldschuld op te leggen, kenbaar maakt dat deze bij Traverse of de Kredietbank Breda een verzoek heeft ingediend om voor een schuldregeling in aanmerking te kunnen komen. Dit verzoek kan zowel een minnelijke schuldregeling betreffen als een formeel Wsnp-traject. In zo'n situatie dient met de aanvraag voor een schuldregeling nog geen rekening te worden gehouden en moet het normale besluitvormingstraject om de bestuursrechtelijke geldschuld op te leggen worden gevolgd. Pas als er op een later tijdstip een concreet voorstel komt van de instelling voor schuldhulpverlening zal dat t.z.t. worden beoordeeld.

Beleidsregel 6 – opschorting besluitvorming oplegging geldschuld bij aanvraag schuldregeling:

Een ingediende aanvraag om voor een schuldregeling in aanmerking te komen, vormt voor de gemeente (nog) geen reden om de beslissing tot oplegging van een bestuurlijke geldschuld op te schorten of uitstel van terugbetaling van de opgelegde geldschuld te verlenen.

7. Stelt de gemeente, als een bestuursrechtelijke geldschuld wordt opgelegd o.g.v. de Wwb de hoogte van de bestuursrechtelijke geldschuld vast op het netto of het bruto verstrekte bedrag?

Bij ten onrechte of teveel verstrekte periodieke bijstand o.g.v. de Wwb, dient te gemeente te bepalen of die verstrekking die in aanvang netto aan de burger is uitbetaald, vervolgens netto of bruto moet worden teruggevorderd.

De gemeente heeft namelijk naast de netto uitbetaling aan de klant ook de daarover verschuldigde loonbelasting, premies volksverzekeringen afgedragen aan de Belastingdienst. Bij loaw en loaz dient uitgegaan te worden van de verstrekte bruto uitkering (zie art. 31 loaw-loaz).

Als volledige terugbetaling niet in hetzelfde kalenderjaar plaatsvindt, kan de gemeente de teveel afgedragen lasten niet meer direct verrekenen met de Belastingdienst.

In die gevallen is het reëel dat de burger de (resterende) geldschuld bruto terug betaalt.

Blijkens bijstandsjurisprudentie kan ook worden afgezien van brutering en worden volstaan met een netto terugvordering indien er sprake is van een "onverschuldigde betaling anderszins" en betrokkene geen verwijt gemaakt kan worden dat het kalenderjaar waarop de vordering betrekking heeft, reeds verstreken is.

In het verlengde van deze jurisprudentie vindt de gemeente ook dat brutering van de geldschuld achterwege kan blijven als bij een "onverschuldigde betaling anderszins" de schuldenaar niet kan worden verweten de geldschuld niet in hetzelfde jaar van oplegging te hebben terugbetaald.

Dit doet zich voor als tussen het tijdstip van oplegging van de geldschuld en het einde van het lopende kalenderjaar een te korte tijdspanne zit zodat de schuldenaar gelet op de beschikbare aflossingscapaciteit de vordering in dat tijdvak in redelijkheid niet kan terugbetalen.

Opgemerkt wordt dat:

- wanneer bij het primaire besluit tot oplegging van een bestuursrechtelijke geldschuld de vordering niet direct bruto wordt vastgesteld maar netto, uitgaande van de veronderstelling dat er lopende het kalenderjaar nog aflossingen zullen volgen, na afloop van dat kalenderjaar de geldschuld alsnog formeel bruto moet worden vastgesteld. Tegen dat (brutering)besluit staat bezwaar en beroep open (of betwisting).

In het primaire besluit tot oplegging van een bestuursrechtelijke geldschuld dient dan wel een clause te worden opgenomen met vermelding van de netto geldschuld en een voorlopige bruto geldschuld die na afloop kalenderjaar definitief wordt vastgesteld aan de hand van het dan resterende netto vorderingsbedrag.

Noot:

1. als de gemeente vanwege stagnerende incasso (tussentijds) besluit tot toepassing van executoriaal beslag d.m.v. een dwangbevel, dient in dat dwangbevel wel de bruto

geldschuld te worden vermeld. Kortom dan dient tussentijds nog wel een “bruteringsbesluit” te worden genomen.

2. Let op het overgangsrecht Awb (zie pag. 17) waarin is bepaald dat op bruteringsbesluiten genomen na de datum van inwerkingtreding van titel 4.4 Awb, het nieuwe recht van toepassing is.

Het hiervoor beschreven “bruteringsprobleem” niet aan de orde is bij:

- als lening verstrekte bijstand o.g.v. de Wwb;
- bijzondere bijstand o.g.v. de Wwb, tenzij deze bedoeld is als aanvulling van het algemene periodieke inkomen;
- financiële verstrekkingen/betalingen o.g.v. de Wko, Wmo, leerlingenvervoer en de Wet op de lijkbezorging,
- invordering van de eigen bijdrage en bestuursrechtelijke boete o.g.v. de Wi

Beleidsregel 7 – brutering van de geldschuld o.g.v. de Wwb:

1. Indien de bestuursrechtelijke geldschuld betrekking heeft op ten onrechte of teveel verstrekte periodieke bijstand o.g.v. de Wwb die binnen het relevante fiscale jaar niet of niet geheel is/wordt afgelost, wordt deze of het restant daarvan vastgesteld op het aan de klant uitgekeerde bedrag verhoogd met de daarover afgedragen loonbelasting en premies volksverzekeringen, voor zover die loonbelasting en premies niet verrekend zijn of konden worden met de Belastingdienst
2. toepassing van het 1^e lid blijft achterwege indien de geldschuld zijn oorsprong vindt in “onverschuldigde betaling anderszins” en de schuldenaar niet kan worden verweten dat hij de geldschuld niet al heeft voldaan:
 - in het kalenderjaar waarop deze betrekking heeft of;
 - in het jaar van oplegging.

8. Binnen welke termijn moet betaling plaatsvinden van de opgelegde geldschuld?

In art. 4:87 Awb is wettelijk vastgelegd dat de betaling moet geschieden binnen zes weken na bekendmaking van de beschikking, tenzij de beschikking een later tijdstip vermeldt. Deze termijnstelling is van groot belang omdat aan termijnoverschrijding (juridische) consequenties verbonden zijn. De schuldenaar is namelijk in verzuim als hij niet binnen de voorgeschreven termijn heeft betaald (art. 4:97 Awb).

Gevolg van dit verzuim is dat:

- wettelijke rente verschuldigd is (art. 4:98 Awb);
Noot: voor beleid betreffende het in rekening brengen van wettelijke rente: zie beleidsregel 13. de schuldenaar gemaand moet worden om alsnog te betalen binnen 2 weken te rekenen vanaf
- de dag na die waarop de aanmaning is toegezonden (art. 4:112 Awb);
Noot: voor de toezending van de aanmaning kunnen kosten in rekening worden gebracht
Verwezen wordt naar beleidsregel 13.
- de gemeente kan overgaan tot dwangincasso (=executoir beslag) als verzuimd wordt volledig te voldoen aan de betalingsverplichting zoals vermeld in de aanmaning.

In algemene zin dient van bovenstaande Awb-termijn te worden uitgegaan.

Uitzondering: als in de bijzonder wet (bijv. Wwb – loaw – loaz) de mogelijkheid van verrekening van een bestuurlijke geldschuld/bestuurlijke boete met een vordering van de burger is opgenomen, gaat verrekening o.g.v. de bijzondere wet voor op de algemene bepaling van art. 4:87 Awb.

Beleidsregel 8 - betalingstermijn

Uitgangspunt voor de betalingstermijn is de termijnstelling zoals genoemd in art. 4:87 Awb (= binnen 6 weken na datum beschikking oplegging bestuursrechtelijke geldschuld), tenzij de

bijzondere wet de mogelijkheid van (directe) verrekening biedt, of de individuele omstandigheden van de schuldenaar nopen tot afwijking.

9. Dient de invordering van de geldschuld te geschieden via een minnelijke regeling of d.m.v. dwangincasso?

Sinds de inwerkingtreding van de Wet aanscherping handhaving en sanctiebeleid SZW-wetgeving) op 01 jan 2013 is in de diverse sociale zekerheidswetten, waaronder de Wwb, loaw en loaz wettelijk geregeld dat een opgelegde bestuurlijke boete gedurende een in de wet vastgelegde periode direct verrekent dient te worden met de door de schuldenaar ontvangen uitkering zonder toepassing van de beslagvrij voet. Zie ook beleidsregel 11. Wanneer de schuldenaar een inkomen uit arbeid geniet dan dient invordering te geschieden met toepassing van loonbeslag en met in achtname van de beslagvrije voet. Het gaan of blijven werken blijft zo lonend, omdat dan de reguliere beslagvrije voet van toepassing is. Ook de wegens schending van de inlichtingenplicht ten onrechte of teveel verstrekt uitkering dient altijd conform de regels van het beslagrecht te worden ingevorderd.

Voor overige bestuursrechtelijke geldschulden geldt het uitgangspunt dat eerst getracht wordt via een minnelijke regeling terugbetaling van de geldschuld te bewerkstelligen. Indien het niet lukt om met de schuldenaar een minnelijke terugbetalingsregeling te treffen, wordt mits de gemeente beschikt over een executoriale titel tot beslag, het middel dwangincasso toegepast. Daarbij dient wel het bepaalde in beleidsregel 1 onderdeel 3 in acht te worden genomen.

Beleidsregel 9 – invordering via minnelijk traject of dwangincasso:

Onverminderd het bepaalde in beleidsregel 11 over directe verrekening, geschiedt de invordering van een bestuursrechtelijke geldschuld gebaseerd op art. 58 lid 1 Wwb en art. 25 lid 1 loaw-loaz met toepassing van de regels voor beslag op lonen en uitkeringen.

Voor de overige bestuursrechtelijke geldschulden geschiedt de invordering door middel van een minnelijke regeling tenzij daarover geen overeenstemming kan worden bereikt met de schuldenaar.

Indien geen overeenstemming bereikt kan worden, zal getracht worden de geldschuld, incl. alle bijkomende kosten en wettelijke rente, te incasseren via een dwangincasso tenzij o.g.v. het bepaalde in beleidsregel 1 onderdeel 3 wordt besloten daarvan af te zien.

10. Hoe berekent de gemeente de hoogte van de verschuldigde aflossing?

Uitgangspunt is dat de bestuurlijke boete en/of bestuursrechtelijke geldschuld zo spoedig mogelijk volledig wordt/worden (terug)betaald door de schuldenaar. Als de schuldenaar deze(n) direct en volledig kan voldoen, bijvoorbeeld vanwege het bezit van liquide middelen, heeft dat de voorkeur. De gemeente houdt hierbij géén rekening met een vermogensvrijlating zoals bijvoorbeeld de Wwb die kent.

Als blijkt dat de schuldenaar beschikt over liquide middelen die een bedrag van € 2500,- te boven gaan, zoals spaargeld of andere vermogensbestanddelen die betrekkelijk eenvoudig te gelde gemaakt kunnen worden, zal de gemeente trachten beslag op deze middelen te leggen als de schuldenaar die middelen niet vrijwillig wenst te gebruiken voor terugbetaling van de geldschuld.

Pas als directe betaling ineens niet realiseerbaar is, zal aflossing en invordering moeten geschieden d.m.v. gespreide betaling. Met uitzondering van de voldoening van een bestuurlijke boete bij recidive (zie bijzondere bepalingen in de diverse sociale zekerheidswetten), is de gemeente v.w.b. hoogte daarvan in elk geval gebonden aan de grenzen van de beslagwetgeving (=Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, art. 475c t/m 475e). De schuldenaar moet o.g.v. die wet altijd de beschikking blijven houden over een inkomen ter hoogte van de zogenaamde beslagvrije voet.

Kort gezegd komt het er op neer dat de gemeente de bevoegdheid heeft om bij een inkomen op het niveau van het sociaal minimum 10% van de toepasselijke bijstandsnorm als aflossing te hanteren.

In het tot op heden gevoerde invorderingsbeleid gaat de gemeente bij een minnelijke terugbetalingsregeling uit van een aflossingscapaciteit van 5% van de toepasselijke

bijstandsnorm. Achterliggende gedachte hierbij is dat de schuldenaar ook in beperkte mate de mogelijkheid moet blijven behouden om voor noodzakelijke kosten te kunnen reserveren. Er is geen reden om dit standpunt los te laten, behoudens in die gevallen dat sprake is van een geldschuld wegens schending van de inlichtingenplicht, ofwel de zogenaamde fraudevordering.

In die gevallen wordt de hoogte van de aflossing vastgesteld op 10% van de toepasselijke bijstandsnorm vanwege het verwijtbare karakter van de vordering en de gemeente de geldschuld daardoor zo spoedig mogelijk geïncasseerd wil hebben.

Als de schuldenaar een andersoortig inkomen heeft dan een bijstandsuitkering of een inkomensvoorziening o.g.v. de loaw, of loaz en de schuldenaar de geldschuld niet ineens kan terugbetalen, gaat de gemeente bij een minnelijke terugbetalingsregeling uit van een aflossingscapaciteit van 10% van de toepasselijke bijstandsnorm.

Als de geldschuld zijn oorsprong vindt in schending van de inlichtingenplicht en de gemeente over informatie beschikt dat de schuldenaar een hoger bedrag zou kunnen terugbetalen (bijv. via SUWI-net), kan op basis van een individuele aflossingsberekening besloten worden de hoogte van de aflossing op een hoger bedrag vast te stellen.

Van het hiervoor vermelde kan nog worden afgeweken in de situatie dat de schuldenaar recht heeft op een nabetaling van periodieke uitkering/inkomensvoorziening die betrekking heeft over een periode gelegen vóór het tijdstip van verrekening.

Te denken valt bijvoorbeeld aan een eerder opgelegde maatregel die later in bezwaar/beroep wordt herzien. Met verwijzing naar onderstaande jurisprudentie is de gemeente in zo'n situatie zelfs niet gebonden aan de beslagvrije voet als bedoeld in de artikelen 475c en 475d van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering.

De gemeente kan in een dergelijke situatie besluiten om het bedrag van de nabetaling volledig te verrekenen.

Schuldenaar verblijft in een inrichting en inkomen bestaat uit z.g. zak -en kleedgeldnorm

Bij verblijf in een inrichting gelden o.g.v. de beslagwetgeving afwijkende bedragen. Deze zijn vastgesteld op een zesde deel van de z.g. zak -en kleedgeldnorm. Indien de schuldenaar in een inrichting verblijft en niet in staat is om de geldschuld ineens te voldoen, wordt de (gespreide) aflossingsverplichting bepaald op een zesde deel van de z.g. zak -en kleedgeldnorm.

Terugbetaling bij pandrecht of krediethypotheek

Indien voor de terugbetaling van de geldschuld een zekerheid is gesteld in de vorm van pandrecht of krediethypotheek geldt een afwijkende regeling.

Door het vestigen van een pand –of hypotheekrecht wordt zekerheid verkregen voor terugbetaling van de (veelal) in de vorm van een lening verstrekte bijstand.

Bij vestiging van een hypotheekrecht kan de eigenaar (=schuldenaar) op dat moment de onroerende zaak niet meer vervreemden zonder dat de gemeente daar kennis van heeft. Daarnaast zijn rechten van pand en hypotheek zogenaamde voorrangrechten. Als gevolg hiervan heeft de schuldeiser (=gemeente) voorrang op eventuele andere schuldeisers (inclusief de preferente schuldeisers).

Een verpanding van bepaalde goederen is een snelle en goedkope oplossing om zekerheden te stellen. Het pandrecht is een zakelijk recht, dat wil zeggen dat het recht in beginsel tegenover een ieder geldend kan worden gemaakt. Eventuele andere schuldeisers moeten het pandrecht respecteren.

Het gebruik maken van deze bevoegdheid levert minder financiële risico's op.

Bij verkoop of vererving wordt de geldlening in één keer afgelost.

Bij beëindiging van de periodieke bijstandsverlening o.g.v. de Wwb en toepassing van het krediethypotheek, wordt de geldlening in termijnen afgelost, met een minimum van 10% per jaar van het oorspronkelijke vorderingsbedrag. Met verwijzing naar beleidsregel 13 wordt dan pas na verloop van 10 jaar rente in rekening gebracht.

Tevens wordt gewezen op beleidsregel 14 waar is bepaald dat bij een zekerheidsstelling o.g.v. pandrecht of krediethypotheek niet wordt meegewerkt aan schuldsanering.

Beleidsregel 10 – vaststelling hoogte van de aflossing:

1. De schuldenaar dient de bestuurlijke boete en/of bestuursrechtelijke geldschuld direct en volledig te voldoen binnen de gestelde betalingstermijn tenzij dat gelet op diens financiële situatie onmogelijk is. Onverminderd het bepaalde in beleidsregel 9 en het bepaalde in lid 1, wordt indien het de schuldenaar wordt toegestaan om in het kader van een minnelijke terugbetalingsregeling de geldschuld in termijnen terug te betalen, de hoogte van de verschuldigde aflossing bepaald op:
 - 5% van de bijstandsnorm die op de schuldenaar van toepassing is als de geldschuld niet te wijten is aan schending van de inlichtingenplicht en de schuldenaar een periodieke uitkering of inkomensvoorziening van de gemeente ontvangt o.g.v. de Wwb, loaw, loaz. De verschuldigde aflossing wordt met toepassing van artikel 6:127 van het Burgerlijk Wetboek direct verrekend met de maandelijks uitkering of inkomensvoorziening;
 - als de schuldenaar een andersoortig inkomen heeft 10% van de bijstandsnorm die op de schuldenaar van toepassing is, vermeerderd met 50% van het meerinkomen, met een maximale begrenzing tot de beslagvrije voet;
 - een zesde deel van de toepasselijke norm verblijf in een inrichting als de schuldenaar in een inrichting verblijft en dientengevolge een inkomen heeft ter hoogte van de z.g. zak –en kleedgeldnorm;
 - minimaal 10% per jaar van het oorspronkelijke vorderingsbedrag als de geldschuld een lening betreft met zekerheidsstelling in de vorm van pandrecht of krediethypothek zodra de periodieke bijstandsverlening o.g.v. de Wwb is beëindigd.
Aandachtspunt: ingeval van verkoop of vererving van de (on)roerend zaak waarop een pand – of hypotheekrecht is gevestigd, is het bepaalde onder lid 1 van toepassing en dient de opbrengst aangewend te worden ter aflossing van de geldschuld.
2. Indien de gemeente overgaat tot invordering van een bestuurlijke boete en/of bestuursrechtelijke geldschuld via executoriaal beslag op inkomen, wordt de hoogte van het periodiek verschuldigde terugbetalingsbedrag vastgesteld op het meerdere boven de beslagvrije voet bedoeld in de artikelen 475c t/m 475 e van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering.

11. Maakt de gemeente bij de invordering van een bestuurlijke boete en/of bestuursrechtelijke geldschuld gebruik van de mogelijkheid tot verrekening en preferentie?

Alvorens deze vraag te beantwoorden, dienen eerst de begrippen: verrekening en preferentie (=rangorde van schulden) te worden verduidelijkt.

Ingevolge art. 127, 2e lid boek 6 van het Burgerlijk Wetboek (BW) heeft een schuldenaar altijd de bevoegdheid tot verrekening, wanneer hij een prestatie te vorderen heeft die beantwoordt aan zijn schuld jegens dezelfde wederpartij en hij bevoegd is zowel tot betaling van de schuld als tot het afdwingen van de betaling van de vordering.

Daarnaast kennen ook een aantal bijzondere wetten bepalingen over het recht op directe verrekening van een bestuurlijke boete en/of bestuursrechtelijke geldschuld met een (nog) te verstrekken publiekrechtelijke uitkering of inkomensvoorziening.

Genoemd kunnen worden:

- artikel 58 Wwb: ontvangen middelen over voorafgaande 3 maanden en art. 60 (=verrekeningsbevoegdheid met loaw – loaz, Bbz-uitkering)
- artikel 60b Wwb en 29 loaw-loaz verrekening bestuurlijke boete
- Bbz: maakt deel uit v/d Wwb);
- uitkering o.g.v. artikel 25 loaw (=ontvangen middelen over voorafgaande 3 maanden) en art. 20f (=verrekeningsbevoegdheid met loaw – loaz, of Wwb-uitkering);
- uitkering o.g.v. artikel 25 loaz (=ontvangen middelen over voorafgaande 3 maanden) en art. 20f (=verrekeningsbevoegdheid met loaw – loaz, of Wwb-uitkering);
- uitkering o.g.v. art. 56 (=verrekeningsbevoegdheid met Wwb, loaw – loaz of Bbz-uitkering)
- o.g.v. artikel 1.38 Wko zijn o.a. art. 58 en 60 Wwb van toepassing.

Preferentie gaat spelen als de schuldenaar meerdere schulden heeft en diens inkomen en/of vermogen is ontoereikend om deze allemaal tegelijkertijd terug te betalen.

In dat geval zal een rangorde moeten worden bepaald welke schuldeiser het eerste recht van terugbetaling (=preferentie) heeft.

Van de bijzondere wetten die de gemeente in het sociaal domein uitvoert zijn er een aantal die op het onderdeel bestuursrechtelijke geldschuld een bepaling kennen waardoor zij wettelijk bevoorrecht zijn t.o.v. van andere geldschulden en volgen onmiddellijk na de vorderingen genoemd in art. 3:288 van het Burgerlijk Wetboek.

Zo'n preferentiebepaling is opgenomen in resp.:

- artikel 60 Wwb (=terugvordering) en art. 62i (=verhaal);
- Bbz: maakt deel uit van de Wwb;
- artikel 30 loaw;
- artikel 30 loaz;
- o.g.v. artikel 1.38 Wko is o.a. art. 60 Wwb van toepassing;
- Wet op de lijkbezorging – ingevolge art. 22 is § 6.5 van de Wwb van toepassing.

Opgemerkt wordt dat een verrekeningsrecht boven preferentie gaat.

Met verwijzing naar het vermelde onder beleidskeuze 1 (=motivering om gebruik te maken van de gegeven bevoegdheid tot terugvordering en verhaal), is het logisch dat de gemeente alle middelen benut die haar ter beschikking staan om tot invordering van de opgelegde geldschuld te komen.

In het verlengde hiervan dient de gemeente dan ook het recht van verrekening toe te passen of zich te beroepen op preferentie, waar dat mogelijk en toepasbaar is. Dit geldt ook voor als lening verstrekte (bijzondere) bijstand of Bbz-verstrekking.

Gelet op het gemeentelijke armoede –en schuldhulpverleningsbeleid dient bij de invordering van een gemeentelijke geldschuld mits die niet het gevolg is van schending van de informatieplicht de schuldenaar echter niet tot op het bot uitgekleeft te worden en dient bij een dergelijk verzoek een individuele afweging te worden gemaakt.

Beleidsregel 11 – gebruik maken van verrekening en preferentie:

1. Daar waar de gemeente bij de invordering van een bestuurlijke boete en/of bestuursrechtelijke geldschuld de bevoegdheid heeft om gebruik te maken van het recht tot verrekening of zich bij de invordering kan beroepen op preferentie, zal van dat recht gebruik gemaakt worden om de gehele geldschuld, inclusief eventuele wettelijke rente en invorderingskosten, zo spoedig mogelijk ingevorderd te krijgen.
2. Het onder 1 vermelde, laat onverlet dat de gemeente kan besluiten om medewerking te verlenen aan schuldhulpverlening zoals vastgelegd in beleidsregel 14, tenzij de geldschuld het gevolg is van schending van de informatieplicht.

12. Keuze om wel/geen toepassing te geven aan conservatoir -en executoriaal beslag;

In het verlengde van beleidsregel 11 om bij de invordering van een bestuurlijke boete en/of bestuursrechtelijke geldschuld gebruik te maken van de mogelijkheden van verrekening en preferentie, dient bij een (dreigende) stagnerende invordering daar waar dat wettelijk mogelijk is ook gebruik te worden gemaakt van de mogelijkheid tot beslag. Bij een aantal wetten/regelingen beschikt de gemeente over het recht om zonder tussenkomst van een gerechtsdeurwaarder het benodigde dwangbevel bekend te maken door toezending per post i.p.v. betekening van een exploit. Hierdoor is de te volgen procedure om executoriaal beslag op inkomen te leggen veel eenvoudiger en veel minder kostbaar.

Voorwaarde is wel dat uit onderzoek er een adres en een inkomen van de schuldenaar bekend is. Als die gegevens op dat moment (nog) niet bekend zijn, is het beter om enige tijd geen invorderingsactiviteiten te ondernemen en op een later tijdstip het onderzoek nog eens te doen. Ook kan er voor gekozen worden om de invordering dan uit te besteden aan een incassobureau/ deurwaarderskantoor.

Verwezen wordt in dit verband ook naar het bepaalde bij beleidsregel 1 lid 3, over de te maken kosten-batenafweging als het een geldschuld betreft waarbij de gemeente niet beschikt over een bij wet toegekende bevoegdheid tot uitvaardiging van een dwangbevel. Om dezelfde reden dient bij de invordering van een geldschuld waar de gemeente wel over de bevoegdheid tot uitvaardiging van een dwangbevel beschikt van beslag op vermogen te worden afgezien als de belanghebbende beschikt over een vermogen wat een bedrag van € 2500,- niet te boven gaat.

Europese Executoriale Titel (EET) en Awb:

Met verwijzing naar de Memorie van Toelichting op de 4^e tranche Awb (=pag. 17-18), "laat het gemeenschapsrecht ruimte voor toepassing van de Awb voor zover het zelf niet in een regeling voorziet en geen afbreuk wordt gedaan aan rechten die burgers aan het gemeenschapsrecht ontlenuen. De in titel 4.4 Awb gegeven bepalingen kunnen derhalve mede strekken tot uitvoering van het gemeenschapsrecht zolang en voor zover het gemeenschapsrecht terzake geen eigen voorzieningen kent. Zodra en voor zover het gemeenschapsrecht zelf in een regeling voorziet, wijkt het nationale recht op grond van het beginsel van de voorrang van het gemeenschapsrecht".

In EU-verband zijn in 2005 afspraken gemaakt over de invordering van geldschulden in andere EU-landen. Verwezen wordt naar de op 21 oktober 2005 van kracht geworden: "Verordening tot invoering van een Europese executoriale titel voor niet-betwiste schuldvorderingen", kortweg "EET-verordening" genoemd. Deze verordening beoogt de ten uitvoerlegging van rechterlijke beslissingen binnen de Europese Unie te vereenvoudigen door onder voorwaarden de mogelijkheid te bieden rechterlijke beslissingen (bijvoorbeeld tot betaling van een geldsom) te waarmerken als "Europese Executoriale Titel", kortweg "EET". Het verzoek om de rechterlijke beslissing te zijner tijd te waarmerken als EET kan tijdens de procedure worden gedaan.

Echter ook bij een al gewezen vonnis waarbij een niet-betwiste vordering is toegewezen, kan op een later tijdstip alsnog worden verzocht deze te voorzien van een EET.

De rechtbank aan welke wordt verzocht een beslissing te waarmerken als EET, zal wel moeten nagaan of de procedure wordt gevoerd met inachtneming van een aantal in de EET-verordening opgenomen minimumnormen. Die minimumnormen hebben vooral betrekking op de "betekening" (=bezorging) van de dagvaarding door de deurwaarder.

Waarmerking van een verstekvonnis als EET kan alleen plaatsvinden, als de dagvaarding "in persoon" aan de schuldenaar is overhandigd, of indien betekening op een andere manier heeft plaatsgevonden (bijvoorbeeld door bezorging in de brievenbus, wat in Nederland zeer gebruikelijk is). Voorwaarde is wel dat adres of de woonplaats van de schuldenaar met zekerheid bekend moet zijn.

Een als EET gewaarmerkte beslissing kan dan binnen de gehele EU ten uitvoer worden gelegd door een gerechtsdeurwaarder uit dat betreffende EU-land waar beslag wordt gelegd zonder dat er extra civiele procedures nodig zijn.

Omdat ook de gemeente incidenteel geconfronteerd wordt met de invordering van grote geldschulden waarbij bekend is dat de schuldenaar inkomen en/of vermogen in een ander EU-land heeft, kan het in die gevallen zinvol zijn om de rechtbank te verzoeken om de verplichting tot betaling van de geldschuld bij vonnis toe te wijzen en die beslissing te waarmerken als EET.

Gewezen wordt in dit verband nog het bepaalde in art. 4:124 Awb waar is bepaald dat het bestuursorgaan t.a.v. de invordering van een bestuursrechtelijke geldschuld ook over de bevoegdheden beschikt die een schuldeiser o.g.v. het privaatrecht heeft. Hiermee wordt tot uitdrukking gebracht dat de wetgever bewust heeft gekozen voor een open systeem van bevoegdheden tot invordering van bestuursrechtelijke geldschulden. Een bestuursorgaan heeft dus enerzijds de bevoegdheden die een schuldeiser ingevolge het privaatrecht toekomen en anderzijds beschikt het bovendien over de bevoegdheden die hem op grond van enig bestuursrechtelijk wettelijk voorschrift zijn toegekend.

Beleidsregel 12 – gebruik maken van mogelijkheid tot conservatoir en executoriaal beslag:

1. Onverminderd het bepaald in beleidsregel 1 lid 3, maakt de gemeente gebruik van het middel van conservatoir -en executoriaal beslag daar waar dat bijdraagt aan de (snelle) invordering van een bestuurlijke boete en/of bestuursrechtelijke geldschuld. Daarbij kan in individuele situaties ook de rechtbank worden verzocht om de verplichting tot betaling van de geldschuld bij vonnis toe te wijzen en die beslissing te waarmerken als Europese Executoriale Titel (EET).
2. Bij de keuze om het instrument: beslag toe te passen wordt wel een kosten-batenafweging gemaakt.
3. Ingeval van een voornemen om beslag te leggen op vermogensbestanddelen van de schuldenaar moet aannemelijk zijn dat het voor beslag vatbare deel hoger is dan € 2500,--.

13. Brengt de gemeente invorderingskosten (=kosten aanmaning + proceskosten + deurwaarder) en wettelijke rente in rekening?
 Voor de inwerkingtreding van titel 4.4 Awb was in de Wwb (art. 58 lid 4 Wwb) de bevoegdheid opgenomen om de vordering te verhogen met de wettelijke rente en de op de terugvordering betrekking hebbende kosten. Voor een vordering o.g.v. de Wko gold o.g.v. het bepaalde in art. 1.38 Wko hetzelfde regime.
 In de Awb zijn sinds de inwerkingtreding van titel 4.4 bepalingen opgenomen over wettelijke rente en invorderingskosten.

Wettelijke rente:

De Awb bepaalt in art. 4:98 dat wanneer de schuldenaar niet binnen de voorgeschreven termijn heeft betaald er wettelijke rente verschuldigd is, tenzij het bedrag van de wettelijke rente lager uitvalt dan het in de wet bepaalde minimum bedrag. De gemeente moet het bedrag van de wettelijke rente bij beschikking vaststellen. De gemeente is niet verplicht om wettelijke rente in rekening te brengen. Zij is wel verplicht om wettelijke rente te vergoeden (zie beleidsregel 17).

Beleid tot inwerkingtreding van titel 4.4. Awb was om alleen rente in rekening te brengen als de invordering van de bestuursrechtelijke geldschuld uit handen wordt gegeven aan een deurwaarder of incassobureau. Dit beleid wordt met de inwerkingtreding van titel 4.4 Awb voortgezet.

Opgemerkt wordt dat v.w.b. de verlening van bijstand onder verband van krediethypotheek het Besluit Krediethypotheek geldt waarbij er afwijkende regels gelden. Indien bij verkoop of vererving van het onroerend goed de vordering ineens wordt afgelost, wordt geen rente in rekening gebracht. Indien de periodieke bijstandsuitkering wordt beëindigd, wordt na 10 jaar wettelijke rente doorberekend, om op die wijze de belanghebbende te stimuleren de vordering binnen die 10 jaar te voldoen, ook al betekent dat (uit vrije wil) een hogere aflossing dan de eerdere gestelde minimale 10% per jaar over de totale vordering.

Invorderingskosten:

Het bestuursorgaan heeft o.g.v. art. 4:113 Awb de bevoegdheid om voor een aanmaning kosten in rekening te brengen. De hoogte van die kosten is wettelijk vastgelegd in forfaitaire bedragen.

Indien wegens het uitblijven van betaling er een dwangbevel moet worden uitgevaardigd, komen de daarmee gemoeid zijnde kosten van betekening en tenuitvoerlegging (=gerechtelijke –en buitengerechtelijke kosten) o.g.v. art. 4:120 Awb voor rekening van de schuldenaar. De hoogte van de gerechtelijke kosten moet worden berekend met toepassing van het Besluit tarieven ambtshandelingen gerechtsdeurwaarders. De buitengerechtelijke kosten dienen te worden vastgesteld aan de hand van een op dit artikel van de Awb gebaseerde algemene maatregel van bestuur.

Gelet op het vorenvermelde is het in rekening brengen van:

- de wettelijke rente; en
- de kosten verbonden aan het uitvaardigen van een dwangbevel, verplicht voorgeschreven in de Awb.

Alleen het in rekening brengen van aanmaningskosten is een bevoegdheid. Vanwege de administratieve belasting voor de gemeente wordt van deze bevoegdheid alleen gebruik

gemaakt als de invordering van de bestuursrechtelijke geldschuld uit handen wordt gegeven aan een deurwaarder of incassobureau.

Gewezen wordt in deze nog op art. 4:92 Awb waarin een dwingende volgorde is bepaald waaraan betalingen van een schuldenaar moeten worden besteed t.w.:

- 1^e: in mindering op de (invorderings)kosten;
- 2^e: in mindering op de verschenen rente;
- 3^e: in mindering op de hoofdsom en lopende rente.

Beleidsregel 13 – in rekening brengen van rente – en aanmaningskosten:

1. Van de bevoegdheid om aanmaningskosten (art. 4:113 Awb) en wettelijke rente (=art. 4:98 Awb) in rekening te brengen wordt gebruik gemaakt als de invordering van de bestuursrechtelijke geldschuld wordt uitbesteed aan derden (gerechtsdeurwaarder of incassobureau).
2. indien periodieke bijstand als lening is verstrekt onder verband van krediethypotheek, wordt te rekenen vanaf de beëindigingdatum van de periodieke bijstand gedurende 10 jaar geen rente berekend. Na afloop van die termijn wordt de wettelijke rente in rekening gebracht.

14. In welke gevallen werkt de gemeente mee aan een verzoek om buitengerechtelijke (=minnelijke) schuldregeling nadat een besluit tot oplegging van een bestuurlijke boete en/of bestuursrechtelijke geldschuld is genomen?

Sinds 01 jan 2013 (tijdstip inwerkingtreding Wet aanscherping handhaving en sanctiebeleid SZW-wetgeving) is in de WWB (art. 60c) en loaw-loaz (art. 29-a) wettelijk vastgelegd dat de gemeente geen medewerking mag verlenen aan verzoeken om minnelijke schuldregeling als de gemeentelijke vordering betrekking heeft op een opgelegde bestuurlijke boete en/of ten onrechte verstrekte uitkering wegens schending van de inlichtingenplicht.

Aandachtspunten:

- voor bestuursrechtelijke geldschulden die vastgesteld zijn voor 01 jan 2013 blijft het oude recht van toepassing;
- bij de uitvoering van de WSNP (=Burgerlijk Wetboek) kan het voorkomen dat de rechter "fraudevorderingen" die ouder zijn dan 5 jaar toelaat.

Sinds 01 jan 2013 is in de diverse sociale zekerheidswetten (=bijzondere wetgeving) vastgelegd dat bij geldschulden voortvloeiende uit schending inlichtingenplicht, de uitkeringsinstantie pas na 10 jaar de bevoegdheid krijgt om van verdere invordering af te zien.

Omdat rangordelijk de bijzondere wetgeving (bijv. Wwb-loaw-loaz) boven algemene wetgeving (bijv. Burgerlijk Wetboek) gaat, is het van belang om personen/organisaties die schuldhelpverlening bieden, hierop te wijzen.

Dat laat onverlet dat als een rechter onverhoopt formeel vonnis wijst wat op gespannen voet met de bijzondere wetgeving staat, de gemeente toch aan die uitspraak gebonden is.

Voor gemeentelijke vorderingen anderszins kan het uit een oogpunt van schuldhelpverlening noodzakelijk zijn om na vaststelling van een bestuursrechtelijke geldschuld op een later tijdstip geheel of ten dele van invordering af te zien.

Indien bij het vaststellen van de hoogte van betalingsplicht blijkt dat er gezien de problematische schuldsituatie van de schuldenaar feitelijk geen ruimte voor aflossing is, kan bij een eventuele schuldsanering ook de geldschuld van de gemeente ingebracht worden mits de vordering geen opgelegde bestuurlijke boete en/of ten onrechte verstrekte uitkering wegens schending inlichtingenplicht betreft.

Bij de individuele beoordeling van zo'n verzoek zal de gemeente ook letten op het feit dat bij bepaalde bestuursrechtelijke geldschulden de gemeente een preferentie positie inneemt t.o.v. andere schuldeisers. Ook kan de gemeente aan het verlenen van medewerking (aanvullende) voorwaarden verbinden (bijv. minimaal aflossingspercentage, feit dat alle preferentie

schuldeisers gelijkelijk worden behandeld en/of een hoger percentage krijgen dan niet preferentie schuldeisers).

Beleidsregel 14 – standpunt m.b.t. verzoek om medewerking aan buitengerechtelijke (=minnelijke) schuldregeling:

1. Indien een schuldenaar in een problematische schuldsituatie verkeert en ter algehele oplossing daarvan een verzoek wordt ontvangen om medewerking te verlenen aan de algehele sanering daarvan wordt daaraan medewerking verleend als redelijkerwijs te voorzien is dat:
 - a. de schuldenaar niet zal kunnen voortgaan met het betalen van zijn schulden, en
 - b. een schuldregeling m.b.t. alle schulden zonder een zodanig besluit niet tot stand zal komen, en
 - c. de geldschuld van de gemeente ten minste zal worden voldaan naar evenredigheid met de vorderingen van de andere schuldeisers van gelijke rang / preferentie.
2. Aan het verlenen van medewerking kan de gemeente(aanvullende) voorwaarden verbinden.
3. In afwijking van het onder 1 bepaalde, wordt geen medewerking aan een verzoek om schuldregeling verleend als:
 - a. de gemeentelijke vordering een opgelegde bestuurlijke boete en/of ten onrechte verstrekte uitkering wegens schending inlichtingenplicht betreft;
 - b. de (restant) geldschuld invorderbaar is op grond van een gevestigde zekerheidsstelling in de vorm van pand -of hypotheekrecht;
 - c. de geldschuld leenbijstand betreft die wordt teruggevorderd vanwege tekortschietend besef van verantwoordelijkheid. In dat geval dient de geldschuld volledig te worden terugbetaald.
4. Het besluit om geheel of gedeeltelijk van invordering van een bestuursrechtelijke geldschuld af te zien a.g.v. het verlenen van medewerking aan een schuldsaneringverzoek treedt niet in werking dan nadat de schuldregeling daadwerkelijk tot stand is gekomen.
5. Het besluit om geheel of gedeeltelijk van invordering van een bestuursrechtelijke geldschuld af te zien a.g.v. het verlenen van medewerking aan een schuldsaneringverzoek wordt ingetrokken of ten nadele van de belanghebbende gewijzigd indien:
 - a. niet binnen twaalf maanden nadat dat besluit is bekendgemaakt, een schuldregeling tot stand is gekomen;
 - b. de schuldenaar zijn schuld aan de gemeente niet overeenkomstig de schuldregeling voldoet; of
 - c. onjuiste of onvolledige gegevens zijn verstrekt en de verstrekking van juiste of volledige gegevens tot een ander besluit zou hebben geleid.

15. Hoe gaat de gemeente om met dubieuze debiteuren?

Er kunnen zich gedurende het invorderingstraject omstandigheden voordoen waardoor het niet meer lukt of niet langer wenselijk is om de opgelegde bestuurlijke boete en/of bestuursrechtelijke geldschuld (incl. eventuele wettelijke rente en invorderingskosten), volledig geïncasseerd te krijgen.

Te denken valt bijvoorbeeld aan de navolgende situaties:

- verblijfplaats debiteur is onbekend is,
- debiteur heeft geen aantoonbaar inkomen en/of vermogen,
- debiteur bevindt zich niet langer in Nederland;
- debiteur komt te overlijden.

In die gevallen dient een afweging te worden gemaakt of de gemeente de boete en/of geldschuld geheel of ten dele handhaaft en in de toekomst nog pogingen onderneemt om tot invordering te komen.

Een ander aspect is dat de tot 2004 geldende Algemene bijstandswet (Abw) de mogelijkheid bood om van (verdere) terugvordering af te zien na een tijdvak van 3 of 5 jaar als aan

bepaalde voorwaarden was voldaan. Met de inwerkingtreding van de Wet werk en bijstand in 2004 is deze beleidslijn gecontinueerd.

Het feit dat met de inwerkingtreding van titel 4.4 in de Awb bepalingen zijn opgenomen over bestuursrechtelijke geldschulden noopt niet tot wijziging van het voorheen gevoerde beleid vandaar dat die bepalingen ook in onderstaande beleidsregel zijn opgenomen.

Beleidsregel 15 – afzien van verdere invordering vanwege doelmatigheidsoverwegingen:

1. Uit doelmatigheidsoverwegingen kan de gemeente besluiten om van verdere invordering van een bestuurlijke boete en/of bestuursrechtelijke geldschuld af te zien. Indien een schuldenaar meer dan één geldschuld aan de gemeente heeft, wordt dit per afzonderlijke geldschuld beoordeeld.
2. Van de onder 1 genoemde bevoegdheid kan gebruik worden gemaakt als:
 - A. de oorspronkelijke geldschuld geen bestuurlijke boete en/of bestuursrechtelijke geldschuld betreft tengevolge van schending van de inlichtingenplicht en het vorderingsbedrag ligt tussen de € 150,- tot € 500,- (bij periodieke Wwb wordt netto vorderingsbedrag bedoeld –zie beleidsregel 7)) en de gemeente er binnen 1 jaar na oplegging van de geldschuld niet in is geslaagd om die vordering te verrekenen met de publiekrechtelijke uitkering van de gemeente (Sociaal domein), of te innen via eenvoudig derdenbeslag als bedoeld in art 60 Wwb en art. 20f loaw-loaz op andersoortige inkomsten.
 - B1. de schuldenaar daar uitdrukkelijk om verzoekt en deze:
 - gedurende vijf jaar volledig aan zijn betalingsverplichtingen heeft voldaan;
 - gedurende vijf jaar niet volledig aan zijn betalingsverplichtingen heeft voldaan, maar het achterstallige bedrag over die periode, vermeerderd met de op de invordering betrekking hebbende wettelijke rente en eventuele invorderingskosten, alsnog heeft betaald;
 - gedurende vijf jaar geen betalingen heeft verricht en niet aannemelijk is dat hij deze op enig moment zal gaan verrichten; of
 - een bedrag, overeenkomend met ten minste 50% van de restsom in één keer aflost, tenzij de verwachting is dat bij normale (dwang-)incasso de ontvangsten gedurende een periode van 36 maanden hoger zullen zijn;
 - B2. In afwijking van B1 bedraagt de periode 10 jaar indien de bestuurlijke boete en/of bestuursrechtelijke geldschuld zijn oorsprong vindt in schending van de inlichtingenplicht.
 - C. de schuldenaar daar uitdrukkelijk om verzoekt en:
 - het gemiddeld inkomen van de schuldenaar de afgelopen drie jaar de beslagvrije voet bedoeld in de artikelen 475c t/m 475e van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering niet te boven is gegaan;
 - de geldschuld niet een opgelegde bestuurlijke boete betreft en/of niet het gevolg is van schending van de inlichtingenplicht;
 - de geldschuld leenbijstand betreft waarbij gedurende drie jaar aan de vastgestelde aflossingsverplichting is voldaan, tenzij de leenbijstand is verstrekt wegens tekortschietend besef van verantwoordelijkheid en de schuldenaar:
 - gedurende drie jaar volledig aan zijn betalingsverplichtingen heeft voldaan;
 - gedurende drie jaar niet volledig aan zijn betalingsverplichtingen heeft voldaan, maar het achterstallige bedrag over die periode, vermeerderd met de op de invordering betrekking hebbende wettelijke rente en eventuele invorderingskosten, alsnog heeft betaald;
 - gedurende drie jaar geen betalingen heeft verricht en niet aannemelijk is dat hij deze op enig moment zal gaan verrichten.
3. bij overlijden van de schuldenaar vervalt de bestuursrechtelijke geldschuld niet door het overlijden, maar zal worden geprobeerd om deze te verhalen op de nalatenschap van de overleden persoon of diens erfgenamen.

16. incasso van recidiveboete

Op 01 jan. 2013 is de z.g. fraudewet in werking getreden. Die wet regelt dat fraude met uitkeringen op het gebied van Sociale Zaken en Werkgelegenheid veel zwaarder bestraft wordt waarbij gebruikt gemaakt wordt van het instrument van de bestuurlijke boete ter hoogte van 100% van het benadelingsbedrag. Bij herhaalde schending van de inlichtingenplicht binnen 5 jaar en ten onrechte verstrekte uitkering (=recidive), bedraagt de bestuurlijke boete zelfs 150% van het benadelingsbedrag. Een dergelijke hoge bestuurlijke boete bij recidive moet fraudeurs afschrikken om een volgende overtreding te plegen (=preventieve werking). Voorwaarde daarbij is wel dat die boete ook daadwerkelijk wordt geïnd.

In de diverse SZ- wetten staan sinds 01 jan 2013 bepalingen dat wanneer de belanghebbende ten tijde van de oplegging van de bestuurlijke recidiveboete nog steeds een uitkering geniet, de uitkeringsinstantie verplicht is om die boete te incasseren zonder toepassing van de beslagvrije voetbescherming als bedoeld in de artikelen 475c tot en met 475e van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (=z.g. robuuste incasso) en dat gedurende een termijn van maximaal 5 jaar. Omdat de Wwb het vangnet van ons sociale zekerheidssysteem is, is in de WWB geen sprake van een verplichting, maar van een gemeentelijke bevoegdheid en bedraagt de maximale termijn geen 5 jaar maar 3 maanden.

Ter uitvoering van die gemeentelijke bevoegdheid om robuuste incasso toe te passen als bepaald in art. 60-b Wwb en art. 11-a van de Afstemmingsverordening Wet werk en bijstand en oplegging bestuurlijke boete, hanteert de gemeente de beleidslijn om alleen daarvan af te zien als de belanghebbende daar zelf om verzoekt en toepassing van de robuuste incasso leidt tot een maatschappelijk ongewenste situatie. Een voorbeeld hiervan is een onafwendbare huisuitzetting. Wanneer er sprake is dat men heel bewust en bij herhaling fraudeert en de gemeente kan dat ook voldoende aannemelijk maken dan wordt zo'n verzoek van belanghebbende niet gehonoreerd.

Volledigheidshalve zij vermeldt dat tijdens het boeteonderzoek al beoordeeld wordt of er in het individuele geval redenen zijn om:

- de hoogte van de boete te verlagen wegens verminderde verwijtbaarheid, of
- helemaal af te zien van het opleggen van een boete vanwege dringende redenen.

Afzien van robuuste incasso als hier bedoeld zal derhalve alleen aan de orde zijn als de omstandigheden van de belanghebbende na het boeteonderzoek wijzigen.

Beleidsregel 16 – incasso van (recidive)boete:

1. Van de robuuste incasso van een (recidive)boete als bedoeld in art. 60-b Wwb kan op verzoek van de belanghebbende worden afgezien als de robuuste incasso naar het oordeel van de gemeente in dat individuele geval leidt tot een maatschappelijk ongewenste situatie.
2. In afwijking van het bepaalde in lid 1 wordt zo'n verzoek niet gehonoreerd wanneer de belanghebbende heel bewust en bij herhaling fraudeert en de gemeente dat ook voldoende aannemelijk kan maken.

17. Gemeentelijke bevoegdheid om voorschot te verlenen op toekomstige betaling

Tot het tijdstip waarop titel 4.4. Awb in werking is getreden, kende alleen de Wet werk en bijstand (art. 52 Wwb) een wettelijk (verplichte) regeling om voorschotten te verstrekken voor de toekenning van een Wwb-uitkering. Als de burger een beroep deed op andere wetten/regelingen en in geldnood verkeerde waardoor om een voorschot werd gevraagd, werd zo'n verzoek veelal niet in behandeling genomen of afgehandeld op basis van de Wwb..

Artikel 4:95 Awb biedt nu in algemene zin de mogelijkheid om een voorschot te verstrekken als de burger aanspraak heeft op een financiële verstrekking en bij wettelijk voorschrift (= incl. gemeentelijke verordening) niet anders is bepaald. Voorwaarde is wel dat redelijkerwijs kan worden aangenomen dat de burger recht heeft op een financiële verstrekking door de gemeente.

Dit heeft tot gevolg dat burgers ook een voorschot kunnen vragen op een toekomstige financiële verstrekking o.g.v. andere wetten/regelingen dan de Wwb. In het 4^e lid van art. 4:95 Awb is tevens de bevoegdheid geregeld voor verrekening van de voorschotten met de definitieve vaststelling en de terugvordering van onverschuldigd betaalde voorschotten.

Als een burger in een financieel problematische situatie verkeert en om een voorschot vraagt en er redelijkerwijs recht bestaat op een betaling ten laste van de gemeente, wordt een voorschot verstrekt. Omdat definitieve besluitvorming op de gevraagde verstrekking nog moet plaatsvinden, wordt zekerheidshalve de hoogte van het voorschot begrenst tot maximaal 90% van de potentiële financiële aanspraak. Om een al te grote stroom van voorschotverzoeken te voorkomen, zal de gemeente dit onderwerp niet actief gaan voorlichten.

Deze beleidsregel is niet van toepassing op een financiële verstrekking o.g.v. de Wet werk en bijstand omdat daar specifiek beleid voor ontwikkeld is.

Ook wordt geen voorschot o.g.v. art. 4:95 Awb verstrekt als de primaire aanvraag betrekking heeft op een niet financiële voorziening (bijv. Wmo-voorziening voor huishoudelijke hulp in natura of collectief vervoer)

Beleidsregel 17 – verzoek om voorschot door de burger:

1. Van de bevoegdheid om o.g.v. art. 4:95 Awb een voorschot te verlenen wordt gebruik gemaakt als:
 - de rechthebbende burger in een financieel problematische situatie verkeert;
 - uitdrukkelijk om een voorschot vraagt;
 - de gevraagde voorziening de betaling van een geldsom betreft;
 - er redelijkerwijs recht bestaat op de aangevraagde financiële verstrekking.
2. het te verstrekken voorschot bedraagt maximaal 90% van de potentiële financiële aanspraak.
3. deze beleidsregel is niet van toepassing op een financiële aanspraak o.g.v. de Wwb of de aanvraag betrekking heeft op een niet financiële voorziening.

18. Recht op wettelijke rente voor de burger.

In beleidsregel 13 is reeds het in rekening brengen van wettelijke rente bij de schuldenaar beschreven in de situatie dat de gemeente schuldeiser is.

Het kan natuurlijk ook voorkomen dat niet de gemeente maar de burger de schuldeiser is en de gemeente op een te laat tijdstip de aan de burger toekomende geldschuld overmaakt. Gedacht kan hierbij worden aan een foutieve beslissing die in bezwaar of beroep wordt gecorrigeerd of een te late -of foutieve uitbetaling door de gemeente.

In die gevallen is het niet de burger maar de gemeente die in verzuim is als niet binnen de voorgeschreven termijn wordt betaald en dient altijd ambtshalve de wettelijke rente te worden toegekend o.g.v. art. 4:98 Awb.

M.u.v. vonnissen van de rechter in beroep, dient een rentevergoeding altijd bij beschikking te geschieden.

Beleidsregel 18 – vergoeding van wettelijke rente bij te late betaling door de gemeente

1. Indien de gemeente een bestuursrechtelijke geldschuld verschuldigd is aan de burger en de gemeente in verzuim is vanwege het niet binnen de voorgeschreven termijn betalen van die geldschuld, wordt ambtshalve overgegaan tot toekenning van de verschuldigde wettelijke rente.
2. Een ambtshalve beslissing zoals bedoeld onder 1 wordt bij beschikking aan de burger medegedeeld tenzij de rentevergoeding een direct gevolg is van de uitvoering van een gerechtelijk vonnis.

INWERKINGTREDING

1. De Beleidsregel bestuursrechtelijke geldschulden sociale zekerheid d.d. 20 december 2011 wordt ingetrokken.
2. Deze beleidsregel treedt in werking op de derde dag na die waarop zij is bekendgemaakt en werkt terug tot en met 1 januari 2013.

CITEERTITEL

Deze beleidsregel wordt aangehaald als “Beleidsregel bestuursrechtelijke geldschulden en boeten sociale zekerheid”.

Aldus vastgesteld door het college van burgemeester en wethouders op 23 april 2013,
De secretaris, De burgemeester,

Bijlage:

Schematische weergave welke beleidsregels van toepassing zijn op respectievelijk: - bestuurlijke boete, - bestuurlijke geldschulden uit hoofde van verplichte -en niet verplichte terugvordering, tijdens proces van: a. onderzoek/besluitvorming; b. incassotraject.			
Type beleidsregel	Bestuurlijke boete	Verplichte terugvordering	Niet verplichte terugvordering
a. Proces onderzoek/besluitvorming			
Beleidsregel 1: bevoegdheid tot oplegging van bestuursrechtelijke geldschulden	X	X	✓
Beleidsregel 2: onverschuldigde betaling anderszins:	X	X	✓
Beleidsregel 3: afzien van oplegging bestuurlijke boete en/of terugvordering wegens dringende redenen:	✓	✓	✓
Beleidsregel 4: afzien van oplegging geldschuld o.g.v. doelmatigheidsoverweging	X	✓	✓
Beleidsregel 5: hoofdelijke aansprakelijkheid:	X	✓	✓
Beleidsregel 6: geen opschorting besluitvorming oplegging geldschuld bij aanvraag schuldregeling:	✓	✓	✓
Beleidsregel 7: brutering van de geldschuld o.g.v. de Wwb	X	✓	✓
Beleidsregel 8: betalingstermijn	✓	✓	✓
Beleidsregel 9: invordering via minnelijk traject of dwangincasso	✓	✓	✓
Beleidsregel 10: vaststelling hoogte van de aflossing	✓	✓	✓
Beleidsregel 11: gebruik maken van verrekening en preferentie	✓	✓	✓
Beleidsregel 12: gebruik maken van mogelijkheid tot conservatoir en executoriaal beslag	✓	✓	✓
b. Proces incassotraject			
Beleidsregel 13: in rekening brengen van rente – en aanmaningskosten	✓	✓	✓
Beleidsregel 14: standpunt m.b.t. verzoek om medewerking aan schuldregeling	X	X	✓
Beleidsregel 15: afzien van verdere invordering vanwege doelmatigheidsoverwegingen	✓	✓	✓
Beleidsregel 16: incasso van recidiveboete	✓	X	X
Beleidsregel 17: verzoek om voorschot door de burger	X	X	X
Beleidsregel 18: vergoeding van wettelijke rente bij te late betaling door de gemeente	X	X	X
✓ : = van toepassing X : = niet van toepassing			

